

Narodna in univerzitetna knjižnica
v Ljubljani

36137

ALENIK * * * *

* I. SLOVENSKIE UMETNIŠKE
* * * * * RAZSTAVE.

UREDIL * * * * *

* FR. GOVEKAR *

IZDALO IN ZAJOŽILO *

SLOVENSKO UMETNIŠKO

DRUŠTVO * * * *

* V LJUBLJANI 1900. *

36137 (Ljubljana)

Fil. 6181/4952

Dr. Gregor Kreh.

Ob otvoritvi

I. slovenske umetniške razstave

dne 15. septembra 1900.

Zložil Engelbert Gangl.

Naš dan je tu! . . . Dospel je k nam brez hrupa,
a lep je, velik, pónos zbujajoč . . .
Umetnosti slovenske to je praznik,
ki ni enakega nikoli še,
odkar o nji se govorí, slavila.

Pozdravljen bodi nam, ti svetli praznik,
ti véliki mejnik na beli cesti,
ki nanjo je stopila nam umetnost
iz tihih skrivališč kot boginja
cvetočih lic, življenske zdrave sile,
da zmago pribori si v širem svetu . . .

Kot pastorka je životarila
umetnost naša v polpreteklih dneh.
Paleta, čopič, dleto, kladivo
za silo so živili naše mojstre,
ki so prodajali talente svoje
tujini, ker ni bilo mesta jim
na zemlji tej, ki jih je porodila.

O, koliko prizorov žalostnih
razgrinja se pred našimi očmi!
Preteklost ni umetnosti slovenske
obdana z bleskom — ne! — črn pajčolan
zagrinja jo kot lice mlade vdove . . .
Umetnost, ki naj služi sama sebi,
umetnost — sveta, večna hči nebes —
premnogokrat se morala je vdati
razmeram gadnim in je iz višav
stopiti morala v vsakdanjost nizko,
zato da njega preživi, ki verno
srce ji je in dušo žrtvoval . . .
Pred belim platnom in pred mramorjem
pač kolikrat je stal umetnik naš
z izčrpanimi, slabimi močmi,
s pogledom temnim v svojo nebodočnost,
s potrtim srcem . . .

Daleč tamkaj pa
njegova domovina znala ni,
kako težkó umetniku je biti . . .

Da, tam se bele cerkve dvigajo,
in po obokih in po kupolah
razpenjajo se slike tujih rok . . .
Med njimi je ustvaril tujčev čopič
prizore tudi, ki nam kažejo,
kako je večni mojster sitil lačne
in žeјnim je dajal pijače hladne
in lilije oblačil je na polju . . .
In v ladjah se ponosnih dvigajo
oltarji beli, z zlatom obloženi,
pod njimi pa si tujec polni žep,

a naš umetnik tam v tujini kje
brezupen hodi s sklonjeno glavó . . .
Le malo, malo, malo, malo, malo
izvoljencev je šteti v njih številu,
ki jim je domovina dala kruh.
In naše hiše, ki blaginja v njih
razliva žarke lahkega življenja —
kako so vse okrašene lepo
z različnim blagom, s slikami in s kipi,
ki so prišli iz tujih krajev k nam. — —
A naš umetnik tam v tujini kje
brezupen hodi, s sklonjeno glavó . . .

Brezupen? . . . Ne! . . . Slovenec je krepak,
in v žilah teče mu ognjena kri!
In energiji tej, železni volji
in vztrajnosti nepremagljivi tej,
ki vas, umetniki, je ohranila
na čast in slavo domovini svoji,
veljav ta dan moj skromni slavospev!

In ko moči ste se zavedli svoje,
takrat stopili ste v tesnejši krog,
da z roko v roki in z glavó ob glavi
prikličete v življenje ta-le dan,
ko boste svojim bratom, svojim sestram
pokazali, kaj vzmore vztrajno delo,
kaj vzmore moč duha in volje moč . . .

Ta dan je tu, četudi takrat že,
ko počil glas o vaši je nameri,
nastal vihar je, da vas razkropi.
O, takrat ste se pač prepričali,
da nevoščljivost, zloba in zavist

stvar dobro, plemenito bi končala,
da nima čvrstih, zdravih korenin!
Da, prišel je ta dan, priplaval je
na krilih smelih semkaj nad Ljubljano,
ki Vas pozdravlja, ki objema Vas
kot svojo dobro, blago, pridno deco,
ki dvigate ji čast, ime, ugled!
Kot bela ladja v pristanišče varno
priplava po morjá valovih burnih,
tako priplaval je ta zlati dan
zdaj po strasti valovih semkaj k nam,
ki ga pozdravljam, proslavljam!

In Vi nas kličete! . . . Prihajamo
med vas, med svoje svoji, gledamo
ta krasna dela vaših rok in glav,
in srca dviga nam ponos, zavest,
da imamo umetnost svojo, pravo,
ki se časteč ji klanjamo sedaj!

In kakor nam pogled je v prošle dni
zalit s solzami, pa nam bolj vesel
v bodočnost gleda, ki prinesla bo
umetnosti slovenski venec slave!

Zato pozdravljen bodi nam, ti praznik,
ti veliki mejnik na beli cesti,
ki nanjo je stopila nam umetnost
iz tihih skrivališč kot boginja
cvetočih lic, življenske zdrave sile,
da zmago pribori si v širem svetu! . . .

Jury

za I. slov. umetniško razstavo od 15. septembra do
15. oktobra 1900.

Ivan Franke, ces. svetnik in profesor, slikar.

Ivan Duffé, mestni stavb. svetnik.

Cel. Mis, profesor in kipar.

Ferdinand Vesel, slikar.

Matej Strnen, slikar.

N a m e s t n i k a :

Ivan Grohar, slikar.

Rikard Jakopič, slikar.

Seznam umetnin.

GX

1. Kobilca Ivana: **Poleti**, o. s.*)
2. Kobilca Ivana: **Likarice**, o. s.
3. Kobilca Ivana: **Portretna študija**, o. s.
4. Kobilca Ivana: **Nature morte**, tihožitje, o. s.
5. Kobilca Ivana: **Nature morte**, tihožitje, o. s.
6. Kobilca Ivana: **Vrtnice**, o. s.
7. Kobilca Ivana: **Cvetlice**, o. s.
8. Žmitek P.: **Pri učenju**, oljnata študija, 100 K.
9. Žmitek P.: **Rusko dekle**, o. s., 150 K.
10. Grohar Ivan: **V nedeljo zjutraj**, o. s., 100 K.
11. Grohar Ivan: „**Moja mati**“. Portret, o. s., (Privatna last).
12. Grohar Ivan: „**Naš Peter**“, o. s., 60 K.
13. Grohar Ivan: **Slap pod Krnom**, o. s., 60 K.
14. Grohar Ivan: **Srce Jezusa**. Oltarna slika. (Privatna last).
15. Rudolf Oton: „**Meč prebode Tvoje srca**.“ (Ev. Luka II. 35), o. s., 2200 K.
16. Rudolf Oton: **Pastelní portret**, (hčerki gosp. dr. prof. A. H. v Curihu).
17. Grilc Ludovik: **Tihožitje**, o. s., 180 K.
18. Gvaiz Anton: **Pastelní portret** g. prof. **V. B.**, (privatna last).
19. Gvaiz Anton: **Motiv iz Renč**, o. s., 400 K.

*) čitaj: oljnata slika !

20. Gvaiz Anton: **Motiv iz Kolezije pri Ljubljani**, o. s., 200 K. *iz vostava*
21. Gvaiz Anton: **Jablone v cvetju**, o. s., 300 K. *lepo, kremo*
22. Gvaiz Anton: **Čebulja**, tihozitje, o. s., 200 K. *Ran.*
23. Gvaiz Anton: **Cvetlice**, o. s., 400 K.
24. Cesar Ivan: **Kristus na križu**, (z okraski), 500 K.
25. Cesar Ivan: **Zagrinjalo**, študija, 60 K. *efekt*
26. Cesar Ivan: **Mladost**, relief, 120 K.
27. Žmitek P.: **Na bregu finlandskega zaliva**, o. s., 160 K.
28. Ažbe A.: **Zamorka**, o. s., 1000 K.
29. Grohar Ivan: **Maske na svatbi**. Skica, o. s., 200 K.
30. Zajc Ivan: **Madona**. Kipec. (Privatna last).
31. Repič Alojzij: **Po grehu**. Kipec.
32. Repič Alojzij: **Sv. Cecilija**. Relief, 120 K.
33. Repič Alojzij: **Godba**. Relief, 120 K.
34. Žnider Jakob: **Kristus na križu**. (Iz voska). 320 K.
35. Žnider Jakob: **Razpelo**. 150 K.
36. Žnider Jakob: **Sv. Mihael**. 280 K.
37. Žnider Jakob: **Vaza**. 80 K.
38. Jakopič Rik.: **Breze v zgodnjem jutru**. 150 K.
39. Jakopič Rik.: **V kopelj**, o. s., 200 K. *zgodnj. v. 1926
zgodnj. v. 1927
12. VIII. 1927*

40. Jakopič Rik.: **Po zatonu solnca**, o. s.,
41. Jakopič Rik.: **Ob bregu**, o. s., 60 K.
42. Jakopič Rik.: **Ob večernem solncu**, o. s.,
80 K.
43. Jakopič Rik.: **Močvirje**, o. s., 50 K.
44. Jakopič Rik.: **V zelenju**, o. s., 150 K.
45. Jakopič Rik.: **Ribnjak v mraku**, o. s., 150 K.
46. Jakopič Rik.: **Noč**, o. s., 100 K.
47. Jakopič Rik.: **Jutro**, o. s., 100 K.
48. Jakopič Rik.: **Študija**, o. s., 200 K.
49. Jakopič Rik.: **Počitek**. Študija, o. s., 500 K.
50. Jakopič Rik.: **Portret**. (Privatna last).
51. Jakopič Rik.: **Mulat**, o. s., 100 K.
52. Jakopič Rik.: **Po dežju**, o. s., 60 K.
53. Jakopič Rik.: **Akt**, študija, o. s., 500 K.
54. Šantel Henrika: **V kuhinji pred prazniki**,
o. s., 300 K.
55. Šantel Henrika: **Pri gorki peči**, o. s. (Pri-
vatna last).
56. Šantel Avgusta: **Portret**. Pastel. (Privatna
last).
57. Vesel Ferdo: **Slepe miši**, o. s., 1500 K.
58. Vesel Ferdo: **Ljubezen**, o. s., 200 K.
59. Vesel Ferdo: **Iz beneške Slovenije**, o. s.,
50 K.
60. Vesel Ferdo: **Kranjica**, o. s., 100 K.
61. Vesel Ferdo: **Slovenka**, o. s., 250 K.

62. Vesel Ferdo: **Vitez.** Študija, o. s., 500 K.
63. Vesel Ferdo: **Debevčev mlin,** o. s. 100 K.
64. Vesel Ferdo: **Usmiljenost,** o. s., 2000 K.
65. Vesel Ferdo: **Pred poroko,** o. s., 200 K.
66. Vesel Ferdo: **Pravljice,** o. s., 200 K.
67. Vesel Ferdo: **Vasica,** o. s., 100 K.
68. Vesel Ferdo: **Tihozitje,** o. s., 30 K.
69. Vesel Ferdo: **Koča.** Študija, o. s., 50 K.
70. Vesel Ferdo: **Proletarec.** Študija, o. s., *zveznik*
300 K.
71. Vesel Ferdo: **Na Ponikvi,** o. s., 200 K.
72. Vesel Ferdo: **Kotorska luka,** o. s., 100 K.
73. Vesel Ferdo: **Zvečer.** Študija, o. s., 50 K.
74. Vesel Ferdo: **Iz kamniškega hribovja,** o. s.,
100 K.
75. Vesel Ferdo: **Rimski prelat.** Študija, o. s., *zveznik*.
1000 K.
76. Strnen Matej: **Grintavec,** o. s. (Privatna
last).
77. Vesel Ferdo: **Pred viharjem,** o. s., 200 K.
78. Vesel Ferdo: **V beneški Sloveniji,** o. s.,
100 K.
79. Strnen Matej: **Cerkljanskö polje,** o. s.,
200 K.
80. Kobilca Ivana: **Biskup Josip Juraj Stross-
mayer.** Privatna last.
81. Vesel Ferdo: **Krajina,** o. s., 50 K.

82. Vesel Ferdo: **Domača zabava**, o. s., 100 K.
83. Repič Al.: **Borilca**. (Privatna last).
84. Gvaiz Anton: **Tihozitje**, o. s., 400 K.
85. Žmitek P.: **Iz gorenjske vasi**, o. s., 50 K.
86. Vessel Jessie: **Pri apnenici**. 40 K.
87. Vessel Jessie: **V neveljski dolini**. 40 K.
88. Germ Josip: **Nagajivka**, o. s., 600 K.
89. Šantel Henrika: **Ko sem bila še v tvojih letih**, o. s. (Privatna last).
90. Gvaiz Anton: **Njega ni**, o. s., 600 K.
91. Gvaiz Anton: **Stara mati**, o. s. (Privatna posest).
92. Vesel Ferdo: **Zamisljena**, o. s.
93. Jama Matija: **Gospica**, o. s.
94. Germ Josip: **V dobi cvetja**, o. s., 400 K.
95. Jakopič Rik.: **Veslač**. Študija, o. s.
96. Grošelj I.: **Madona**.
97. Strnen Matej: **Vas Podgora**, o. s., 80 K.
98. Strnen Matej: **Konj**. Študija, o. s., 60 K.
99. Strnen Matej: **V hlevu**, o. s., 150 K.
100. Strnen Matej: **Naš cesar s spremstvom**, o. s. (Privatna last).
101. Strnen Matej: **Med potjo**, o. s., 100 K.
102. Strnen Matej: **Pri šivanju**, o. s., 100 K.
103. Strnen Matej: **Glava**. (Študija), o. s., 50 K.

104. Repič Alojzij: **Portret Slomšeka.**

105. Vesel Ferdo: **V beneškem vrtu**, o. s.

106. Repič Alojzij: **Dečka borilca.** (Privatna posest). *61/2000*

107. Gvaiz Anton: **Teloh**, o. s.

108. Jama Matija: **V mraku**, o. s. *vrn!*

109. Jama Matija: **Grajski oskrbnik**, o. s. *členutno kralj*

110. Jama Matija: **Babica**, o. s.

111. Žmitek P.: **Trud**, o. s., 150 K. *lepo*

112. Jama Matija: **Študija**, o. s. *150 lepo*

113. Jama Matija: **Kmetica**, o. s.

114. Gvaiz Anton: **Po zimi.** Akvarel, 50 K. *lepo*

115. Mis Cel.: **Kompozicije.** (Fotografije).

116. Vesel Ferdo: **Študija**, o. s., 50 K. *lepo*

117. Mis Cel.: **Slovanska ornamentika.**

118. Mis Cel.: **Stolno naslonilo.** Risba.

119. Mis Cel.: **Oltar.** (Kompozicija). Risba.

120. Mis Cel.: **Leca.** (Kompozicija). Risba.

121. Mis Cel.: **Oltar.** (Kompozicija). Risba.

122. Jager Ivan: **Pisanke.** (Načrt za ovitek).

123. Jager Ivan: **Vinjete.** (Načrt za ovitek).

124. Jager Ivan: **Čaša opojnosti.** (Načrt za ovitek).

125. Jager Ivan: **Čaša opojnosti.** (Načrt za ovitek).

126. Jager Ivan: **Slavljanski vek.** (Načrt za ovitek).

127. Zajc Ivan: **Prešernov spomenik.** (Načrt).
128. Zalar I.: Iz romana **Quo vadis?** Skupina.
129. Zalar I.: **Čas.** Skupina.
130. Repič Al.: **Slepec siromak.**
131. Trinko Ivan: **Perorisi.**
132. Trinko Ivan: **Perorisi.**
133. Cesar Ivan: **Marija čistega spočetja,**
130 K.
134. Žmitek P.: **Mužik.** 25 K.
135. Šantel Henrika: **Za njega,** o. s.
136. Vesel Ferdo: **Portret g. V. L.** (Privatna last).
137. Vesel Ferdo: **Na vrtu.** Risba.
138. Gvaiz Anton: **Po zimi,** o. s., 200 K.
139. Jama Matija: **Pri obedu,** o. s. (Privatna last).
140. Jama Matija: **Na trgu,** o. s. (Privatna last).
141. Franke Ivan: **Portret,** (mati dr. Papeža).
(Privatna last.)
142. Franke Ivan: **Portret,** (dr. Fr. P.). (Privatna last.)
143. Franke Ivan: **Portret barona Winklerja.**
(Privatna last.)
144. Repič Alojzij: **Mladenič.** Portret.
145. Zajc Ivan: **Cesarica Elizabeta.**
146. Zajc Ivan: **Portret.**

147. Progar Al.: **Prešernov spomenik.** (Načrt).
148. Jama Matija: **Usmiljenka**, o. s. (Privatna last).
149. Vavpotič Ivan: **G. Masaryk ml.** (Portret).
150. Franke Ivan: **Študije iz Kitaja.** (Risbe).
151. Franke Ivan: **Japonski most**, o. s.
152. Franke Ivan: **Iz Japana**, o. s.
153. Franke Ivan: **Japonski most.**
154. Franke Ivan: **Japonska vas.**
155. Franke Ivan: **Pokrajine.** (Risbe).
156. Strnen Matej: **Prvo sv. obhajilo.** Aquarel.

Odbor

slovenskega umetniškega društva l. 1899/1900.

Ivan Franke, ces. svetnik in realčni profesor, predsednik.

Ivan Duffé, mestni stavb. svetnik, podpredsednik.

Engelbert Gangl, učitelj in književnik, tajnik.

Fran Gerbić, ravnatelj »Glasbene Matice« in komponist, blagajnik.

Rikard Jakopič, akad. slikar, arhivar.

Vatroslav Holz, uradnik banke »Slavije« in književnik, odbornik.

Odbornika namestnika:

Fran Govékar, urednik in književnik.

Ivan Zajc, kipar.

Preglednika:

Anton Aškerc, mestni arhivar in književnik.

Rudolf Inemann, režiser slov. gledališča.

Imenik razstavljevcev.

- Ažbe** Anton, slikar in učitelj slikarstva v Monakovem, Georgenstrasse 40. I., št. 28.
- Cesar** Ivan, podobar v Mozirju, štev. 24—26, 133.
- Franke** Ivan, c. kr. profesor, ces. svetnik v Ljubljani, štev. 141—143, 150—155.
- Germ** Josip, slikar v Pragi, štev. 88, 94.
- Grilc** Ludovik, slikar v Ljubljani, štev. 17.
- Grohar** Ivan, slikar v Ljubljani, štev. 10—14, 29.
- Grošelj** Jos., kipar v Selcah na Gorenjskem, štev. 96.
- Gvaiz** Anton, slikar in učitelj risanja v Gorici, štev. 18—23, 84, 90, 91, 107, 114, 138.
- Jager** Ivan, arhitekt na Dunaju, C. kr. tehnika, štev. 122—126.
- Jakopič** Rikard, slikar v Ljubljani, št. 38—53, 95.
- Jama** Matija, slikar v Monakovem, Herzogstrasse 7. H. III. štev. 93, 108—110, 112, 113, 139, 140, 148.
- Kobilca** Ivana, slikarica v Sarajevem (zemaljski muzej), štev. 1—7, 80.
- Mis** Celestin, profesor itd. v Ljubljani, štev. 115, 117—121.
- Progar** Alojzij, kipar v Celovcu štev. 147.

- Repič Alojzij, kipar na Dunaju, III. Mohsgasse 23, štev. 31—33, 83, 104, 106, 130, 144.
- Rudolf Oton, slikar v Curihu (Zürich). Asylstrasse 92, štev. 15, 16.
- Strnen Matej, slikar na Vrhniki, štev. 76, 79, 97—103, 156.
- Šantel Avgusta, c. kr. profesorja soproga v Gorici, štev. 56.
- Šantel Henrika, Dunaj, III/a Streicherstrasse 6. III., štev. 54, 55, 89, 135.
- Trinko Ivan, profesor na duh. semenišču v Vidmu (Udine, Italia), štev. 131—132.
- Vavpotič Ivan, slikar v Novem mestu, št. 149.
- Vesel Ferdo, slikar v Kamniku, št. 57—75, 77, 78, 81, 82, 92, 105, 116, 136, 137.
- Vesel Jessie, slikarica v Kamniku, št. 86, 87.
- Zajc Ivan, kipar na Dunaju, III. Metternichgasse 9, štev. 30, 127, 145, 146.
- Zalar I., kipar v Ljubljani, štev. 128, 129.
- Žmitek P., slikar v Kropi, štev. 8, 9, 27, 85, 111, 134.
- Žnider Jakob, kipar na Dunaju, IV./2, Luisengasse 11. I. 14., štev. 34, 35, 36, 37.

Iz pravil

„Slovenskega umetniškega društva“
v Ljubljani.

§ 3. Smoter društva je *a)* pospeševanje slovenske umetnosti sploh, prirejanje slikarskih, kiparskih in drugih razstav, bodisi samo domačih, bodisi slovenskih ali neslovenskih umotvorov, podpiranje mladih talentov in končno izvrševanje vseh po zakonu dovoljenih shodnih pravic;

- b)* varovanje umetniških pravic svojih členov, gojenje družabnosti, prirejanje zabav in poučnih predavanj, izdajanje reprodukcij, knjig, brošur in tiskovin sploh;
- c)* sklepanje zvez z inozemskimi umetniškimi društvami in posredovanje med slovenskimi umetniki in odbori mednarodnih razstav.

§ 4. Politika je iz društva izključena.

§ 5. Člen društva more postati vsaka oseba, katera se zaveže izpolnjevati društvene dolžnosti in podpirati smoter društva.

§ 6. Členi društva se delé v:

- a)* častne, *b)* ustanovne, *c)* podporne in *č)* izvršujoče.

§ 8. Ustanovnik postane vsak člen, kateri enkrat ali pa v dveh obrokih plača prinesek 50 kron. V drugem slučaju ima vplačati prvi obrok takoj, a drugi tekom enega leta.

§ 9. Podpornik postane vsak člen, ki plača na leto najmanj šest kron. Plačuje se tudi v obrokih, katere določa odbor.

§ 10. Izvršujoč člen postane vsak umetnik (slikar, kipar, gravér, arhitekt, ali sploh obrazovalni umetnik; nadalje pisatelj, glasbenik in dramatični umetnik), ki je Slovenec ali med Slovenci bivajoč Slovan, in ki plača šest kron na leto. Plačuje se tudi v obrokih, katere določa odbor.

§ 12. Vsak izvršujoč člen ima pravico:

- a) na rednih in izvanrednih glavnih zborih interpelirati, staviti predloge, jih razlagati in glasovati o njih;
- b) ima aktivno in pasivno volilno pravico.

§ 13. Podporniki imajo pravico do brezplačnega vstopa v vse prirejene razstave, društvene zabave ali predavanja ter seje, kolikor so proglašene za javne ali slavnostne.

§ 14. Častni in ustanovni členi uživajo vse pravice podpornikov.

§ 28. O sprejemu umotvorov v društvene razstave odloča poleg odborovega zastopnika jury, katero volijo obrazovalni umetniki.

§ 31. Za slučaj, da se društvo razide in se tekom nadaljnjih petih let ne ustanovi novo umetniško društvo z enakimi smotri, preide vsa imovina v last stolnega mesta Ljubljane, česar občinski svet jo porablja za podporo vrednih in potrebnih slovenskih umetnikov.

Visoko c. kr. deželno predsedstvo v Ljubljani je potrdilo ta pravila 4. julija 1899 z dopisom št. 3334|pr.

Mar 22 1981

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

00000503188

00000503188

→ **Cena 40 h.** ←

